

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XII. évfolyam 12. szám
2009. július 3.

**Gabona és Ipari Növények
XII. évfolyam 12. szám**

2009. 26. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:

Dr. Stummer Ildikó

Készítette:

Molnár Zsuzsa

molnar.zsuzsa@aki.gov.hu

Medináné Lázár Virgilia

lazar.virgilia@aki.gov.hu

Keresztessyné Mohr Katalin

keresztessyne.mohr.katalin@aki.gov.hu

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-6093

Fax: (06 1) 217-8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

GABONAPIACI JELENTÉS.....	3
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	10
A gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési ára.....	16
A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára.....	16
Külpiaci információk.....	17
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	22
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén.....	24
A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó értékesítési átlagára	27
A nyers növényolajok ára és jegyzése.....	27
Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések.....	28
A napraforgóolaj fogyasztói ára.....	28
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....	29

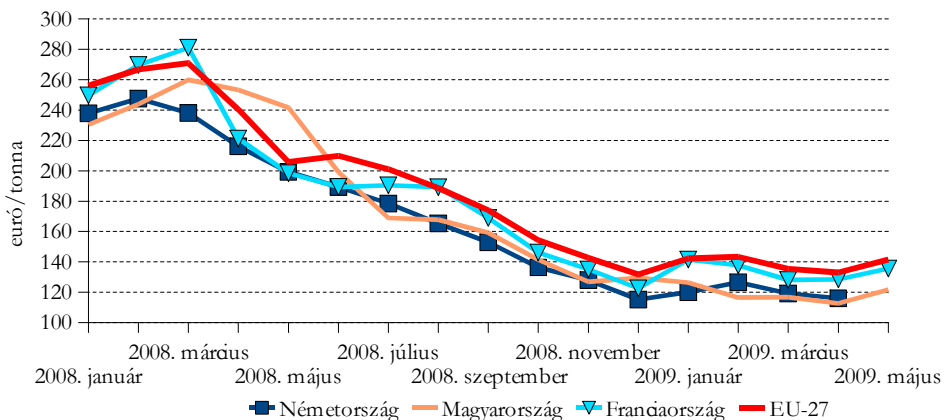
GABONAPIACI JELENTÉS

- Az étkezési búza hazai termelői ára 2009-ben a német árral egy szinten mozog, míg az uniós átlagot a francia ár közelíti legjobban.
- Az étkezési búza termelői árának relatív szórása Magyarország esetében a legnagyobb a 2008. január és 2009. május közötti időszakban (32%), de nem sokkal marad el a német (29%), a francia (29%) és az EU-s (27%) árak szórása sem.
- Tovább esett a búza és a kukorica legközelebbi határidőkre szóló jegyzése a chicagói és a párizsi árutőzsdén a 25-26. héten.
- A Budapesti Értéktőzsdén az eurobúza jegyzése nem változott, a takarmánykukoricáé tovább csökkent a 25-26. héten.
- A magyar étkezési búza termelői ára 2500 forinttal, a takarmánykukoricáé több mint 6000 forinttal nőtt tonnánként júniusban májushoz képest.

Az étkezési búza nemzetközi ár-összehasonlítása

Az étkezési búza termelői ára az Európai Unió meghatározó országaiban azonos trendet követett a 2008. január és 2009. május közötti időszakban.

Az étkezési búza termelői ára az Európai Unióban

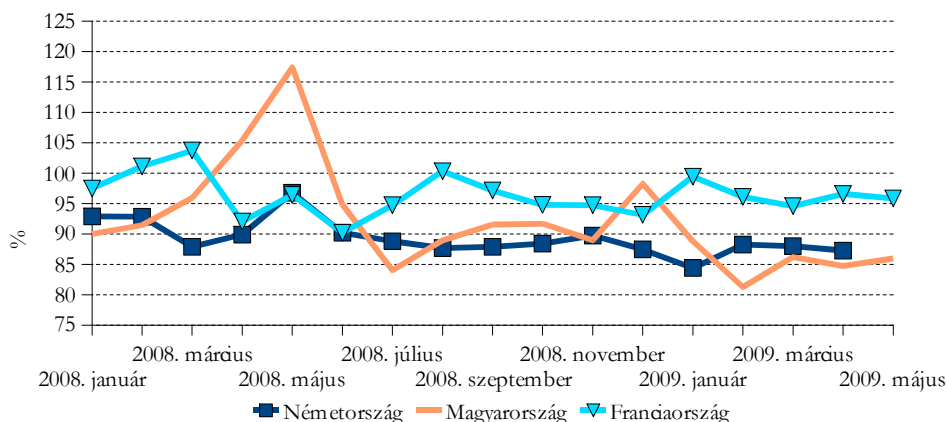
Forrás: AGRIMIS, CIRCA, AGRESTE, AKI PÁIR, MNB

A vizsgált hónapokban szinte végig az EU-27 átlaga volt a legmagasabb, két kivételtől eltekintve. 2008. február-márciusban a francia termelői ár kissé az EU-átlag fölé emelkedett. Április és május hónapokban pedig a magyar ár haladta meg az uniós átlagot, ami a hazai árcsúcs elhúzódásának tudható be. Németországban 2008 februárjában, Franciaországban és uniós szinten is 2008 márciusában érte el a termelői ár a maximumot, majd ezt követően nagymértékben csökkent.

kent. Hazánkban szintén 2008 márciusában volt a legmagasabb ár, de májusig alig mérséklődött, júliusra azonban mélyen az EU-27 átlaga alá zuhant. Az árcsökkenés mértéke 2008. január és július között Magyarországon volt a legnagyobb (27%), de Németországban is 25%, Franciaországban pedig 24%-os volt az áresés, míg az EU-27 átlagában 21,5% körül alakult. Ezután a vizsgált árak egymással párhuzamosan változtak, 2008 novemberéig folyamatos mérséklődés figyelhető meg, azóta pedig 120-140 euró/tonnás sávban mozognak az árak. A hazai termelői árak a némettel egy szinten állnak, míg az uniós átlagot a francia termelői ár közelíti legjobban. Az árak relatív szórása Magyarországon esetében volt a legnagyobb a vizsgált időszakban (32%), de nem sokkal maradt el a német (29%), a francia (29%) és az EU-s (27%) árak szórása sem.

Az étkezési búza árának uniós átlagtól való eltérése (amit a lenti ábra mutat) nem egyforma a vizsgált tagországokban. A német árszint 3-16%-kal volt alacsonyabb az EU-27-hez viszonyítva a 2008 januárja és 2009 májusa között. 2008 májusában járt legközelebb az uniós átlaghoz, a különbség azóta átlagosan 12-13%-ra nőtt. A francia árak esetében kicsit nagyobb a mozgás. 2008 első hónapjaiban 1-4%-kal múlta felül az EU-27 árszintjét. Ezt követően 2008 augusztusában és 2009 januárjában érte ez az uniós szintet, egyébként 3-10%-kal alatta maradt. A hazai búzaárszint jóval nagyobb szélsőségeket mutat. 2008 áprilisában 5, májusban azonban már 17%-kal haladta meg az uniós átlagot a hazai termelői ár. Ezután 2008 év végéig 5-16%-kal volt alacsonyabb a magyar árszint. 2008. november és december között a magyar ár kisebb mértékben csökkent, mint az uniós, így megközelítette az EU-27 átlagát. Míg azonban uniós szinten átmenetileg emelkedett az ár 2009 elején, Magyarországon ez elmaradt, így újra 11-19%-ra nőtt a különbség.

Az egyes tagországok árszintje az EU-27 átlagához viszonyítva (EU-27=100%)

Forrás: AGRIMIS, CIRCA, AGRESTE, AKI PÁIR, MNB adatok alapján saját számítás

Határidős jegyzések

A **chicagói árutőzsdén** tonnánként 18-20 dollárral esett a búza és 16-17 dollárral a kukorica jegyzése a 25-26. héten (5-6. ábra). A búza esetében a csökkenés háttérében többek között a dol-

lár átmeneti erősödése, a bőséges világpiaci készletek, a lassú exportkereslet, más áru piacok gyenge pozíciója áll, melyet erősített, hogy az őszi búza betakarítását segíti a kedvező időjárás az USA-ban. A kukorica jegyzésének alakulásában meghatározó volt az alacsony olajár, a lassú export, a külpiaci pozíciók gyengülése, a szójabab jegyzésének csökkenése, továbbá a kedvező időjárás miatt javuló ideai termésprognózisok.

A **párizsi árutőzsdén** szintén mérséklődött a gabonafélék jegyzése (7-8. ábra) többek között a CME/CBOT változásait követve. Emellett a bő európai búzakészletek és a kedvező időjárás is hozzájárult az alacsonyabb tőzsdei árak kialakulásához, továbbá az, hogy a termelők elkezdték értékesíteni az előző évi készleteiket, ami a gyenge export és a kereslet hiánya miatt erősítette az folyamatot.

A **fekete-tengeri kikötőkben** az exportérdeklődés hiányában és a kedvező terméskilátások következtében szintén mérséklődött a búza ára (10. ábra).

A **Budapesti Értéktőzsde** áru piaci szekciójában megállt az eurobúza jegyzésének csökkenése, és a 25-26. héten a legközelebbi határidőkre vonatkozóan 35-37 ezer Ft/tonnás sávban mozgott (3. ábra). A következő hetekben az újtermésű búza megjelenésével, a készletek átmeneti bővülésével és a várhatóan visszafogottabb felvásárlással további árcsökkenés indulhat mind a tőzsdén, mind a fizikai piacon. Az ó- és újtermésű kukorica tőzsdei ára között már több mint 6 000 forintra nőtt a különbség a 2008. évi termés javára, és tovább mérséklődnek a jegyzések (4. ábra). Az ok a kedvező időjárás miatt javuló kukorica terméskilátások.

Termelői árak

A tőzsdei folyamatokkal ellentétben az étkezési búza hazai termelői ára enyhén, míg a takarmánykukoricáé jelentősebb mértékben nőtt júniusban májushoz viszonyítva (1-2. ábra). A háttérben mindkét esetben az aszályos tavaszi időjárás miatt romló terméskilátások álltak, ami a kukorica esetében nagyobb problémát jelentett, hiszen az állományok egyöntetű és biztonságos kelését veszélyeztette a szárazság. Bár a búza esetében is 25-30%-os terméskiesés várható, a bőséges hazai és európai készletek, a kedvezőbb európai és fekete-tengeri termésvárakozások, valamint a várhatóan lassúbb és nehezebb hazai értékesítési lehetőségek visszafogták az áremelkedést. A hazai malmok ugyanis elegendő forrás hiányában előreláthatólag nem tudják az egész éves szükségletüket beszerezni a betakarítást követően, ami jelentős keresletcsökkenést eredményezhet, így a termelőkre hárulhat a raktározás és egyéb járulékos költségek finanszírozása is. A takarmánykukorica esetében még korai találgatni az ideai termést illetően. Az aszály láthatóan megviselte az állományok nagy részét, egy táblán belül sok helyen eltérő fejlődési stádiumban vannak a növények. A hiányos kelésű állományt helyenként újravetették. A tőzsdei csökkenő tendencia várhatóan a termelői árakban is megjelenik. Az ideai kukoricatermés tekintetében meghatározó lesz a júliusi időjárás.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (26. hét)

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely*			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2009. 25. hét	2009. 26. hét	2009. 26. hét / 2009. 25. hét (%)
Étkezési	tonna	1 464,29	6 230,13	-	17 251,75	7 845,12	45,47
búza	Ft/tonna	36 973,41	35 965,99	-	36 913,66	36 231,51	98,15
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	568,58	-
búza	Ft/tonna	-	-	-	-	28 002,04	-
Takarmány-	tonna	871,16	-	-	2 825,12	4 660,82	164,98
kukorica	Ft/tonna	40 454,29	-	-	37 418,25	38 973,35	104,16
Takarmány-	tonna	-	2 739,16	-	5 320,67	3 816,43	71,73
árpa	Ft/tonna	-	25 702,67	-	26 541,31	25 836,56	97,34

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

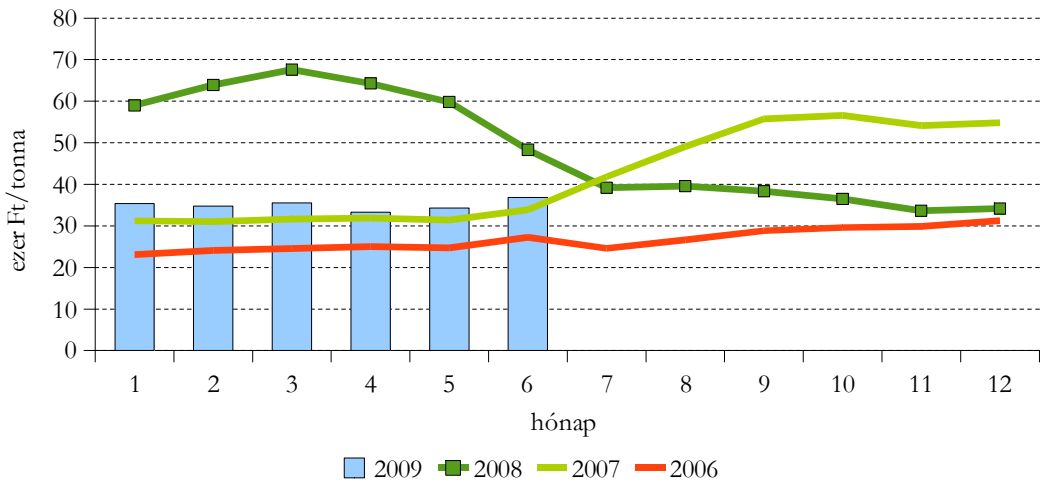
A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2008. 26. hét	2009. 25. hét	2009. 26. hét	2009. 26. hét / 2008. 26. hét (%)	2009. 26. hét / 2009. 25. hét (%)
Étkezési	tonna	1 038,65	17 251,75	7 845,12	755,32	45,47
búza	Ft/tonna	47 136,48	36 913,66	36 231,51	76,87	98,15
Takarmány-	tonna	-	-	568,58	-	-
búza	Ft/tonna	-	-	28 002,04	-	-
Takarmány-	tonna	1 665,38	2 825,12	4 660,82	279,87	164,98
kukorica	Ft/tonna	46 166,38	37 418,25	38 973,35	84,42	104,16
Takarmány-	tonna	9 807,80	5 320,67	3 816,43	38,91	71,73
árpa	Ft/tonna	34 219,71	26 541,31	25 836,56	75,50	97,34

Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

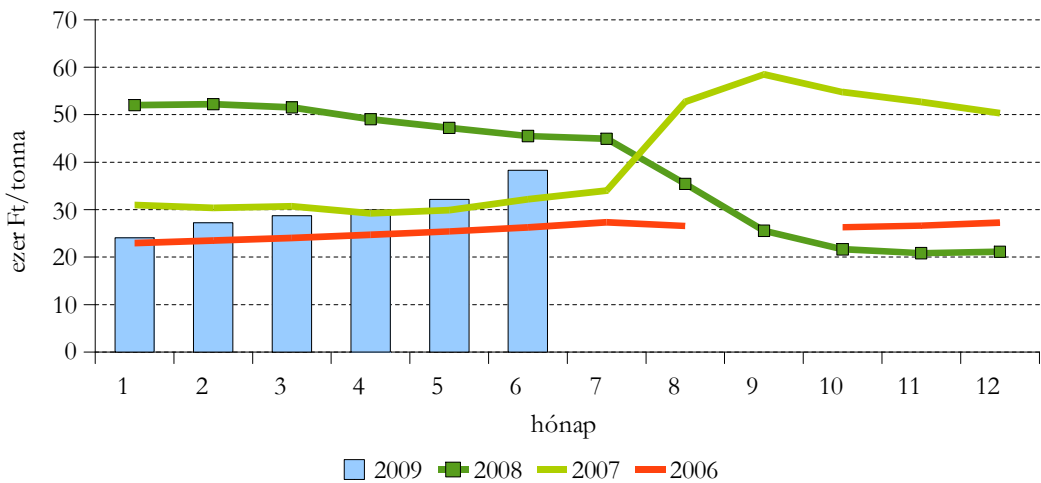
Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

2. ábra

A takarmánykukorica termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

3. táblázat

Az étkezési búza termelői ára néhány közép-kelet- és nyugat-európai országban

euró/tonna

hét	Észtország	Egyesült Királyság	Németország	Szlovákia	Magyarország
8	141	169	128	109	118
9	128	-	124	132	115
10	158	168	121	116	119
11	141	164	120	115	115
12	137	161	119	108	117
13	118	157	119	118	113
14	118	159	117	114	109
15	111	159	116	117	118
16	129	163	116	114	113
17	126	-	116	119	114
18	120	-	117	109	111
19	115	158	-	114	115
20	115	167	-	119	121
21	111	168	-	123	122
22	127	0	-	124	127
23	114	175	-	120	130
24	141	174	-	125	132
25	-	-	-	129	132
26	-	-	-	-	129

Az ár a következő standardra vonatkozik:

- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegenmag-tartalom max. 7%
- csírázott szem max. 4%
- Hagberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

Észtország: hektolitersúly 72 kg, Hagberg-féle esésszám 180, csírázott szem 3%

Egyesült Királyság: hektolitersúly min. 76 kg, Hagberg-féle esésszám 250

Szlovákia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%

Magyarország: hektolitersúly 76 kg, csírázott szem max. 2%, Hagberg-féle esésszám 230

3. táblázat folytatása

hét	Oroszország	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
8	141	118	135	104	139
9	135	116	140	106	142
10	135	116	149	109	138
11	-	116	147	110	134
12	-	122	157	-	140
13	-	118	151	-	136
14	-	115	158	-	137
15	-	124	155	-	135
16	-	126	151	-	136
17	-	122	-	-	128
18	-	120	146	-	130
19	-	120	-	-	121
20	-	119	-	-	147
21	-	119	-	-	134
22	-	123	-	-	132
23	-	126	-	-	134
24	-	128	-	-	137
25	-	125	-	-	130
26	-	125	-	-	121

Az ár a következő standardra vonatkozik:

- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegenmag-tartalom max. 7%
- csírázott szem max. 4%
- Hagberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

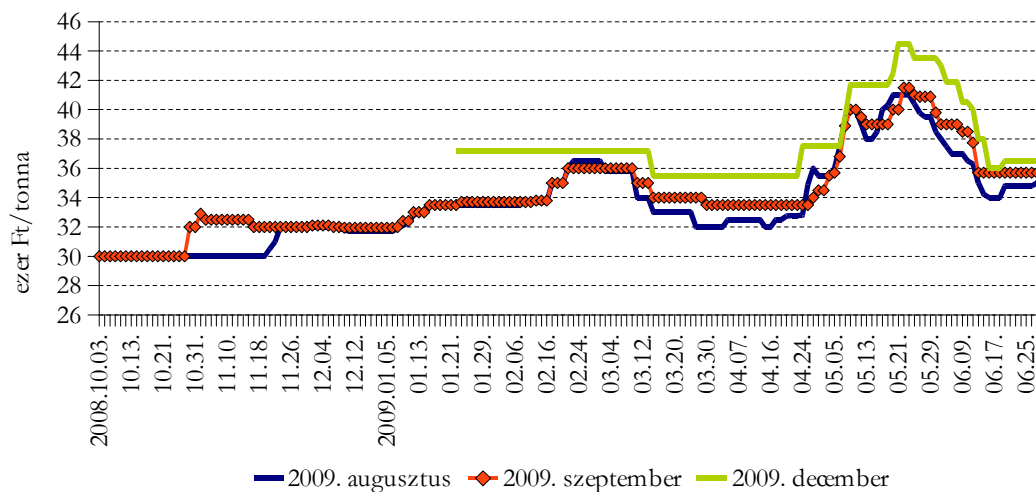
- Oroszország: nedvességtartalom max. 15%,
- Lengyelország: hektolitersúly min. 76 kg, idegenmag-tartalom max. 6%
- Lettország: nedvességtartalom max. 13%, idegenmag-tartalom max. 5%, csírázott szem max. 3%
- Bulgária: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max.14%, idegenmag-tartalom max. 4%
- Litvánia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 3%

Forrás: ZMP

A gabonafélék jegyzése

3. ábra

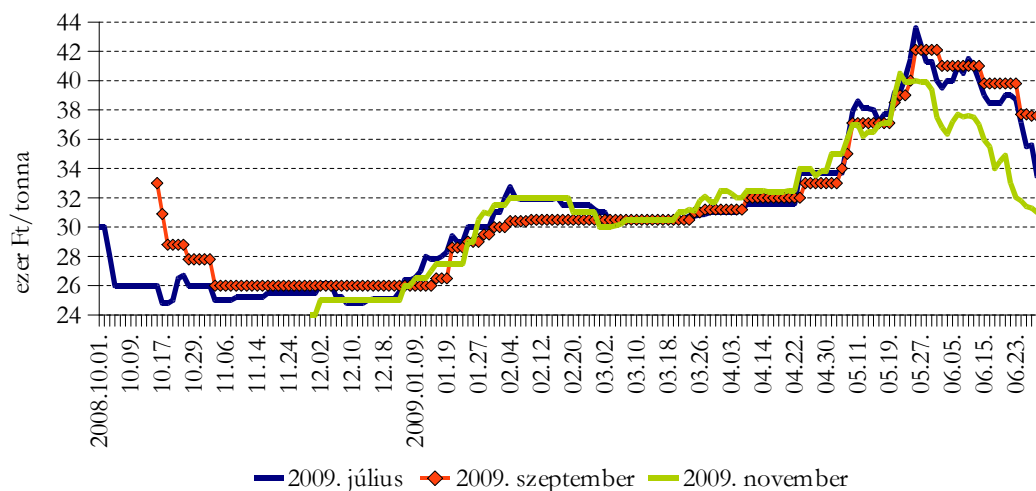
Az eurobúza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

4. ábra

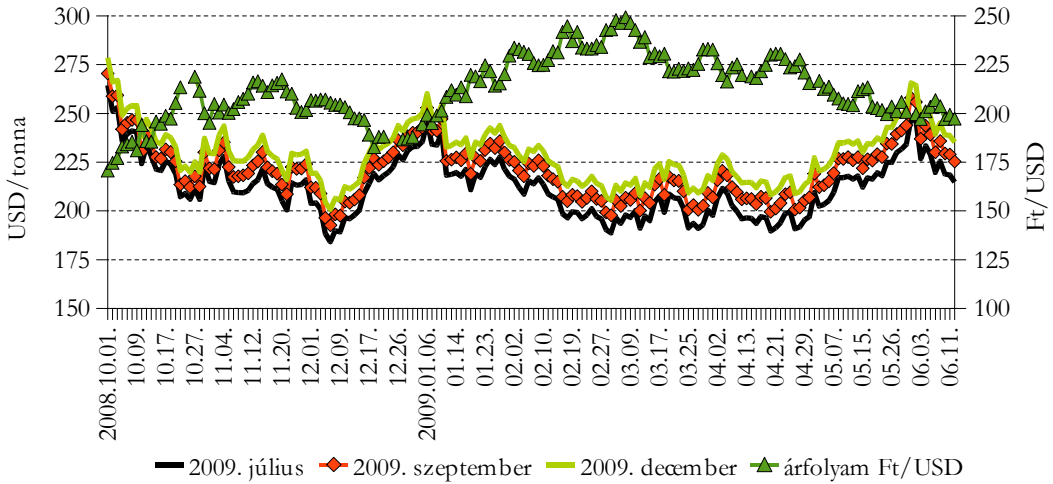
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

5. ábra

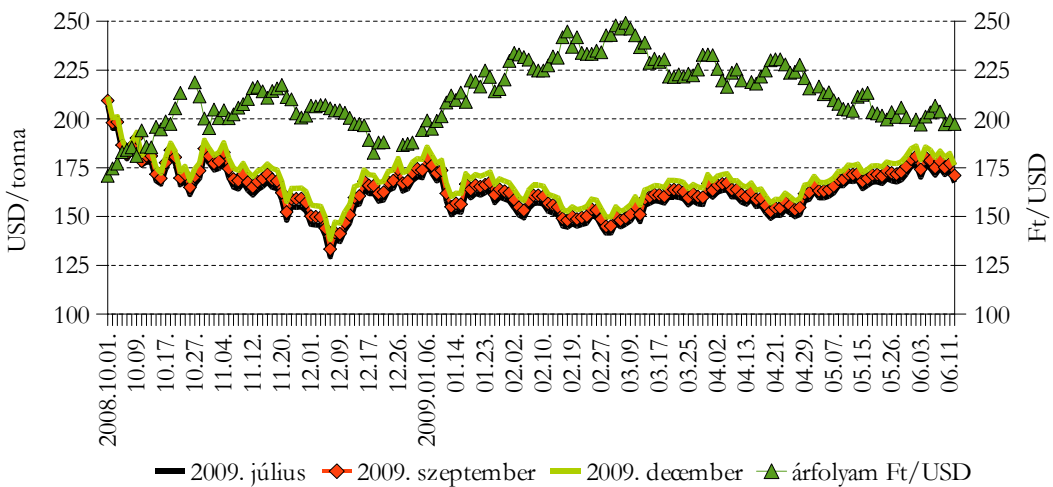
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

6. ábra

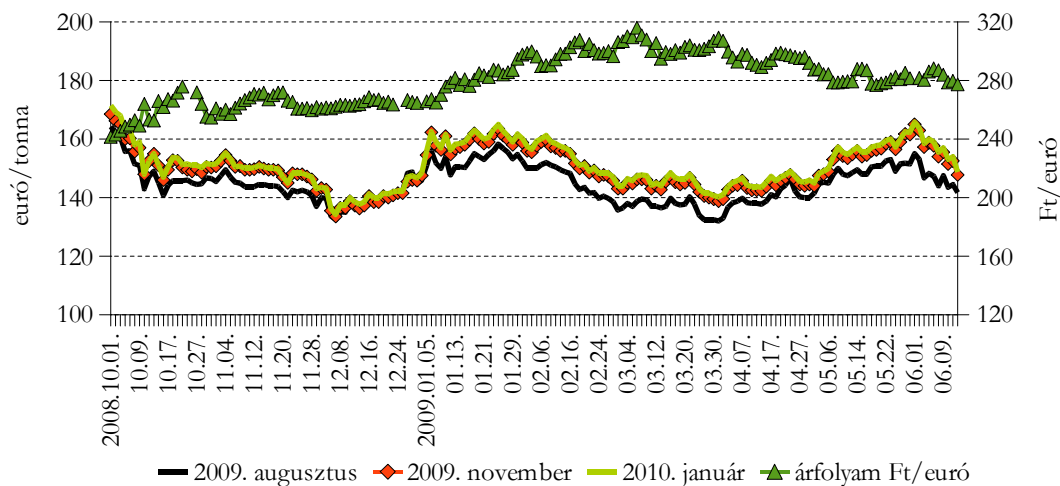
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

7. ábra

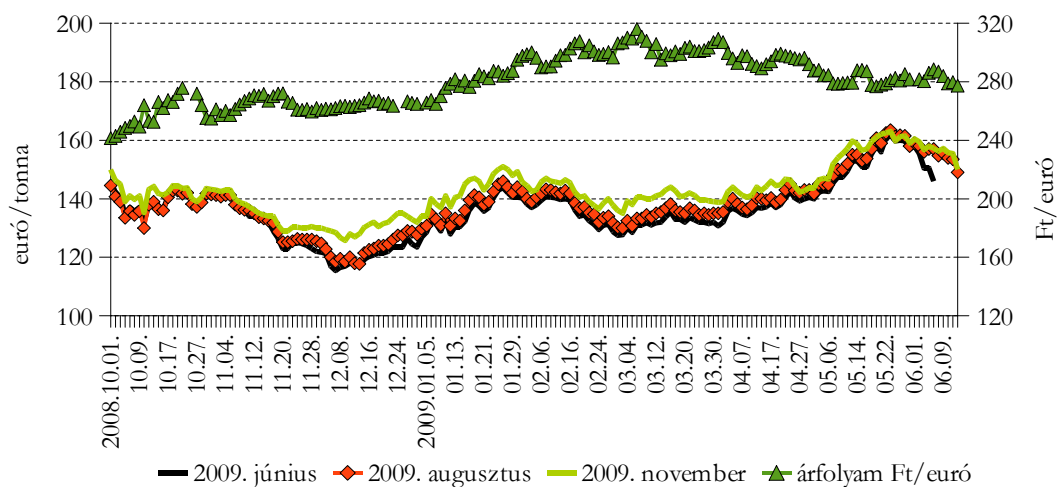
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

8. ábra

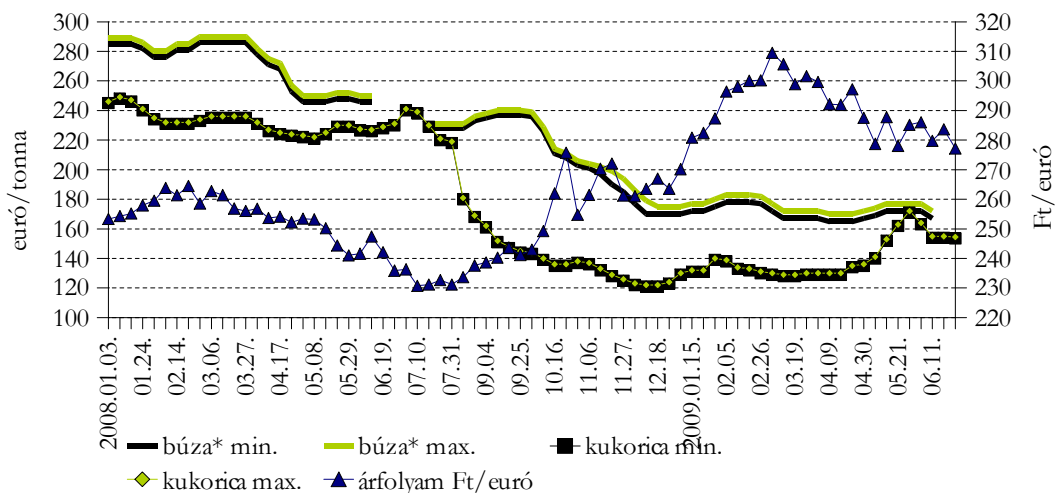
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

9. ábra

A búza* és a kukorica jegyzése a bolognai árutőzsdén

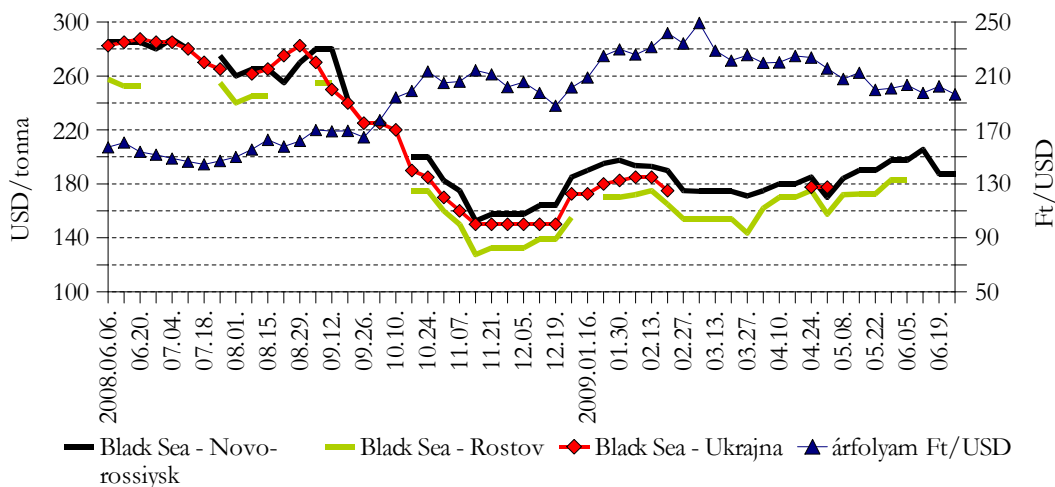

* Speciale di Forza: legjobb minőségű lágybúza (80 kg/hl, fehérje 13,5%)

Forrás: AGER Borsa Merci Bologna, MNB

10. ábra

A malmi búza orosz és ukrán kikötői ára (FOB)

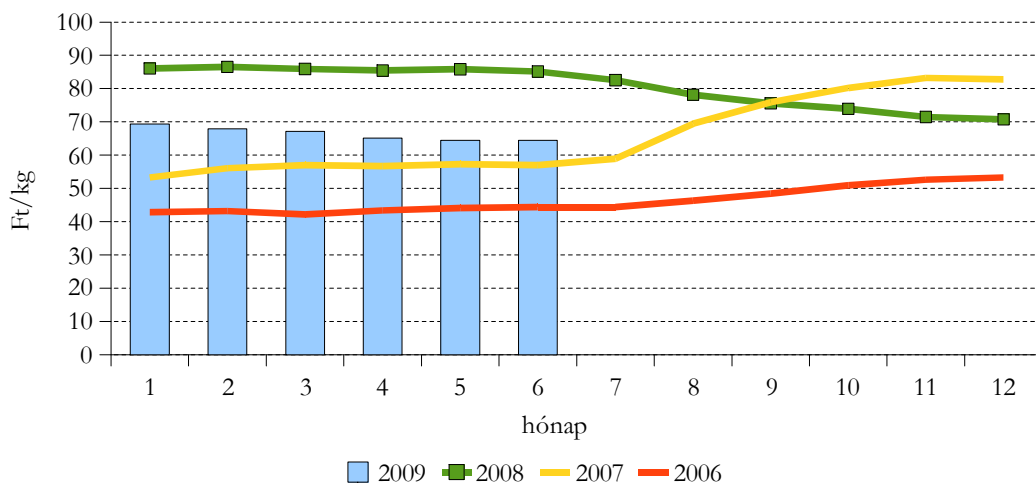

FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

11. ábra

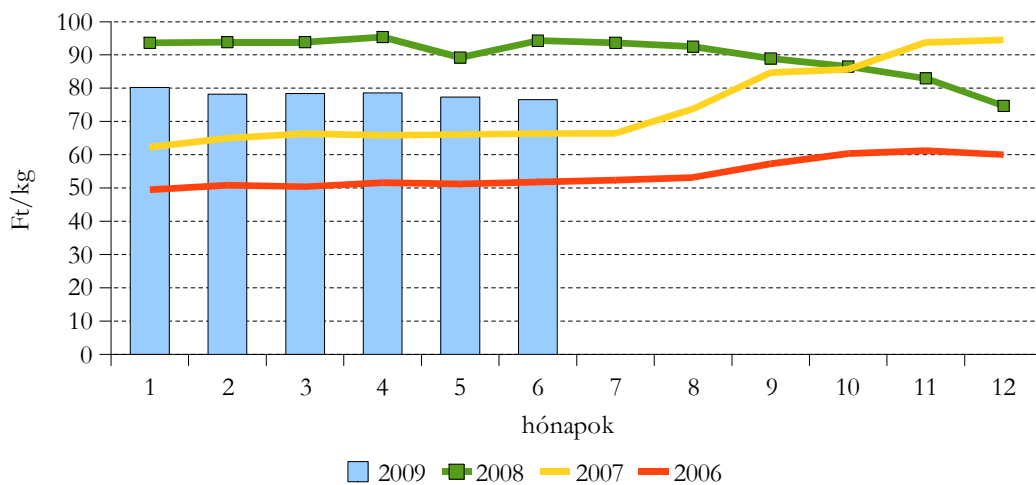
A finomliszt feldolgozói értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

12. ábra

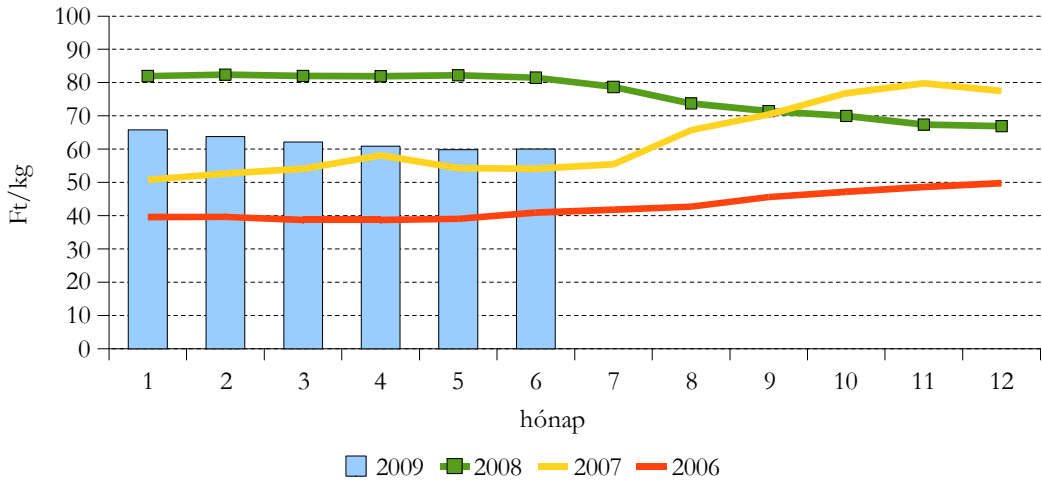
A rétesliszt feldolgozói értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

13. ábra

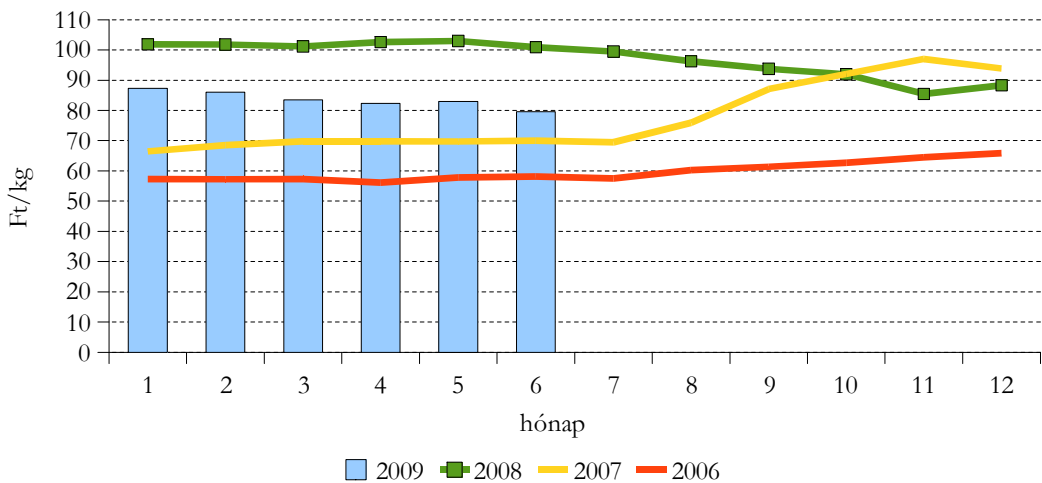
A fehér kenyérliszt feldolgozó értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

14. ábra

A búzadara feldolgozó értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2008. 26. hét	2009. 25. hét	2009. 26. hét	2009. 26. hét / 2008. 26. hét [%]	2009. 26. hét / 2009. 25. hét [%]
Finomliszt BL 55	tonna	1384,36	1595,55	921,02	66,53	57,72
ömlesztett	Ft/kg	80,57	61,88	62,59	77,68	101,14
Finomliszt BL 55	tonna	2000,85	2109,49	1468,67	73,40	69,62
zsákos	Ft/kg	83,78	62,41	64,43	76,90	103,24
Finomliszt BL 55	tonna	1123,08	1004,97	1127,95	100,43	112,24
zacskós	Ft/kg	92,42	71,01	70,91	76,72	99,85
Rétesliszt BFF 55	tonna	144,73	61,19	69,58	48,08	113,71
ömlesztett	Ft/kg	87,59	69,66	71,40	81,52	102,50
Rétesliszt BFF 55	tonna	35,40	44,10	39,30	111,02	89,12
zsákos	Ft/kg	91,56	70,75	72,04	78,68	101,83
Rétesliszt BFF 55	tonna	93,74	97,40	110,84	118,25	113,80
zacskós	Ft/kg	102,86	81,51	81,98	79,70	100,57
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	833,30	1244,49	597,53	71,71	48,01
ömlesztett	Ft/kg	79,07	58,81	59,86	75,70	101,78
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1388,45	1158,08	851,25	61,31	73,51
zsákos	Ft/kg	82,00	61,21	62,06	75,69	101,39
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	354,15	699,81	511,04	144,30	73,03
ömlesztett	Ft/kg	85,58	64,34	65,60	76,65	101,95
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	81,80	99,18	62,08	75,89	62,60
zsákos	Ft/kg	88,91	70,58	69,86	78,58	98,98
Étkezési búzadara AD	tonna	91,76	81,41	63,53	69,24	78,03
zacskós	Ft/kg	101,62	79,66	79,09	77,83	99,28

Forrás: AKI PÁIR

5. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2008. június	2009. május	2009. június
Finomliszt BL 55	167	162	161
Fehér kenyér	226	245	247
Félbarna kenyér	214	221	198
Étkezési búzadara AD	189	199	197

* 2009. június 16-ig

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2009. június 26.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago (őszi lágú búza)*			Kansas (őszi kemény búza)**		
Szállítási határidő	euró/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2009. augusztus	135,25	37 291	2009. július	196,28	38 530	2009. július	216,58	42 515
2009. november	141,50	39 014	2009. szeptember	206,85	40 605	2009. szeptember	220,44	43 272
2010. január	142,50	39 290	2009. december	215,76	42 354	2009. december	226,50	44 462
2010. március	144,50	39 842	2010. március	221,82	43 543	2010. március	232,20	45 581
2010. május	146,25	40 324	2010. május	226,23	44 409	2010. május	235,23	46 176
2010. augusztus	150,50	41 496	2010. július	230,08	45 165	2010. július	236,79	46 482

Minneapolis (tavaszi kemény búza)***			LIFFE****		
Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2009. július	245,15	48 123	2009. július	97,00	31 370
2009. szeptember	245,15	48 123	2009. november	113,75	36 787
2009. december	249,37	48 951	2010. január	115,50	37 353
2010. március	253,23	49 709	2010. március	118,00	38 161
2010. május	255,25	50 106	2010. május	121,00	39 131
2010. július	255,89	50 231	2010. július	123,00	39 778

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Étkezési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of Trade LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Kukorica

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	euró/tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	Ft/tonna
2009. augusztus	138,00	38 049	2009. július	151,28	29 696
2009. november	139,00	38 325	2009. szeptember	154,23	30 275
2010. január	140,00	38 601	2009. december	159,15	31 241
2010. március	142,00	39 152	2010. március	163,78	32 150
2010. június	140,25	38 670	2010. május	167,13	32 808
2010. augusztus	140,25	38 670	2010. július	169,78	33 328

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. táblázat

Repce

MATIF, Párizs		
Szállítási határidő	euró/tonna	Ft/tonna
2009. augusztus	291,00	80 235
2009. november	296,00	81 613
2010. február	300,50	82 854
2010. május	304,75	84 026
2010. augusztus	289,00	79 683
2010. november	303,25	83 612

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

9. táblázat

Az étkezési búza és a takarmánykukorica határidős kikötői ára

	2008. 26. hét		2009. 26. hét		Szállítási hónap
	euró/tonna	Ft/tonna	euró/tonna	Ft/tonna	
Étkezési búza					
Franciaország					
Rouen	211	50 314	128	35 498	június
La Pallice	-	-	133	36 868	július
Creil*	191	45 740	-	-	szeptember
Németország					
Hamburg	207	49 473	146	40 471	június
Würzburg	-	-	-	-	-
Köln	-	-	135	37 422	június
Drezda	210	50 190	-	-	június
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	210	50 190	138	38 254	június
Spanyolország					
Barcelona**	232	55 448	-	-	június
Ausztria					
Bécs	-	-	-	-	-
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
Creil*	-	-	-	-	-
Bordeaux/Bayonne	-	-	131	36 180	július
La Pallice	-	-	131	36 180	július
Németország					
Hamburg	226	54 014	160	44 352	június
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
Barcelona**	230	54 970	-	-	június

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

** Import búzaár.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

10. táblázat

A takarmánybúza és a takarmányárpa határidős kikötői ára

	2009. 26. hét		Szállítási hónap
	euró/tonna	Ft/tonna	
Takarmányárpa			
Anglia			
Kelet-Anglia	102	28 230	július
Franciaország			
Rouen	102	28 274	július
La Pallice	-	-	-
Creil*	-	-	-
Németország			
Hamburg	117	32 432	június
Hannover	-	-	-
München	107	29 522	június
Drezda	101	27 997	június
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	115	31 878	június
Spanyolország			
Barcelona	-	-	-
Ausztria			
Bécs	-	-	-
Finnország			
Raisio	98	27 166	június
Takarmánybúza			
Franciaország			
Creil*	-	-	-
Németország			
Hamburg	135	37 422	június
Hollandia			
Rotterdam*	139	38 531	június
Belgium			
Brüsszel	135	37 422	június

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

11. táblázat

Nemzetközi gabonajegyzékek

	2009. 06. 19.		2009. 06. 26.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/tonna	Ft/tonna	USD/tonna	Ft/tonna		
BÚZA						
keménybúza						
(1) Kanada CWRS 13,5%	323,58	65 460,23	316,06	62 042,58	július	FOB St. Lawrence
(2) Ausztrália APH 14 %	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(3) US No. 2 DNS 14%	-	-	-	-	-	FOB Portland
(4) US No. 2 HRW	-	-	250,40	49 153,52	július	FOB US Gulf
(5) Ausztrália ASW	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(6) EU, Francia. alapminőség	194,70	39 387,81	194,20	38 121,46	június	FOB Rouen
lágybúza						
(7) US No. 2 SRW	-	-	208,30	40 889,29	július	FOB US Gulf
(8) Ukrajna lágybúza	-	-	-	-	-	FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
(9) Kanada CWAD 1	333,20	67 406,36	327,20	64 229,36	június	FOB St. Lawrence
(10) Kanada CWAD 2	323,70	65 484,51	317,80	62 384,14	június	FOB St. Lawrence
KUKORICA						
(11) US No. 3 YC	-	-	171,80	33 724,34	június	FOB US Gulf
Argentína	186,30	37 688,49	177,20	34 784,36	június	FOB Up River
ÁRPA						
(12) EU, Francia., takarmány	-	-	150,20	29 484,26	július	FOB Rouen
Oroszország, takarmány	-	-	-	-	-	FOB Black Sea
(13) US PNW	-	-	138,60	27 207,18	június	FOB PNW

- (1) CWRS – Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (2) Ausztrália APH – Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (3) US No. 2 DNS – USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (4) US No. 2 HRW – USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (5) ASW – Australian Standard White: standardbúza
 (6) EU, Francia. alapminőség: a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (7) US No. 2 SRW – USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (9) Kanada CWAD 1 – Canada Western Amber Durum 1: kemény
 (10) Kanada CWAD 2 – Canada Western Amber Durum 2: kemény
 (11) US YC 3 – USA No. 3 Yellow Corn
 (12) EU, Francia., takarmányárpa: a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (13) US PNW – USA Pacific Northwest

FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- A szójabab és származékai nyári határidőkre szóló jegyzései június közepéig emelkedtek, a hónap második felétől azonban csökkentek a chicagói árutőzsdén.
- A repcemag augusztusi és novemberi határidőre szóló jegyzése a párizsi és a winniepegi árutőzsdén június végére 14-15%-kal maradt el a hónap eleji szinthez képest.
- Magyarországon a napraforgó- és repcemag valamennyi határidős jegyzése jelentősen csökkent a vizsgált időszakban (25-26. héten).
- Magyarországon a repce betakarítását hátráltatja a csapadékos időjárás.

Világpiaci helyzet

A szójabab és származékai legközelebbi határidőkre szóló jegyzései június elején nyolc hónapos csúcsot döntöttek a chicagói árutőzsdén, azóta azonban csökkennek. Ez elsősorban a 2009/2010. gazdasági évre vonatkozó kedvező olajos mag terméskilátásoknak (USDA) köszönhető. Emellett az ásványolaj ára sem emelkedett, kevéssel 70 dollár alatt van egy hordó ára. Az *Egyesült Államokban* várhatóan 6 millió tonnával emelkedik a szójabab kibocsátása az előző évhez képest (80,5 millió tonna). A legfrissebb adatok szerint 2009. június 22-ig a tervezett terület 91%-án vetették el a szóját. A két legnagyobb dél-amerikai szójababtermő országban is a termelés bővülését várják, Brazíliában 5%-kal, míg Argentínában az előző aszályos évhez viszonyítva 50%-kal nőhet a kibocsátás.

Az Oil World adatai szerint *Kanada* 6,4 millió hektáron termel repcemagot a 2009/2010. gazdasági évben (augusztus-július), amelyről várhatóan 11 millió tonna termés takarítható be. Ez a mennyiség 1,6 millió tonnával marad el az idei évitől (12,6 millió tonna). Az export bővülésére számítanak, a zárókészlet ellenben nem változik.

Az Oil World becslései szerint a világ pálmaolaj termelése a 2009/2010. gazdasági évben (október-szeptember) 47,1 millió tonna lesz, kb. 4%-kal több mint egy évvel korábban. A napraforgó- és a repceolaj kibocsátása is nő, az előző 10,1-ről 11,9 millió tonnára, az utóbbi 19,4-ről 21,9 millió tonnára. A fogyasztás mindhárom termék esetében emelkedik, de a 2009/2010. gazdasági év zárókészletei valamivel magasabbak lesznek, mint az előzőé, kivételt képez a pálmaolaj, amelynél csökkenés várható.

Európai kitekintés

Az Oil World tájékoztatása szerint *Ukrajna* repcemag termelése kedvezően alakul a 2008/2009. gazdasági évben (július-június), várhatóan 2,87 millió tonna körül lesz a betakarított mennyiség. 2008 őszén 1,4 millió hektáron vetettek repcemagot. A 2009/2010. gazdasági évre 1,5

millió tonna repcemag termésre számítanak, miután az UkrAgroConsult felülbírálta a korábbi becslést. A tavalyi év rekordtermését (6,25 millió tonna) megközelítő kibocsátásra számítanak az idén is napraforgómagból (6 millió tonna) a kedvezőbb átlaghozamok miatt. A termőterület ugyanis a tavalyi évhez képest közel 20%-kal (4,2 millió hektárról 3,45 millió hektárra) csökkent.

Hazai körkép

A BÉT-en a napraforgómag és a repcemag jegyzései erőteljesen csökkentek a legközelebbi határidőkre vonatkozóan június második felében (6. ábra). A repce esetében ezt az 1-2 hónappal korábbi becslésekhez képest kedvezőbb terméskilátások, valamint a betakarítással bővülő kínálat okozták. Nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy Ukrajnában és az EU-ban is kedvező eredményeket várnak a repcétől. A napraforgó esetében az egyenetlen kelés miatt korábban rosszabb kibocsátással számoltak, amin az esős időjárás sokat javított.

A napraforgómag tőzsdei jegyzése június közepén még 76-78 ezer Ft között mozgott, a hónap végén azonban már 10 ezer forinttal alacsonyabb volt tonnánként. A repce esetében is hasonlóan alakultak a jegyzések, a hónapközi 85 ezer forintról 75 ezer forintra esett a hónap végére. Az ipari napraforgómag termelői ára (átlagosan 69 641 Ft/tonna) egybeesik a tőzsdei jegyzésekkel, azonban a repcemag termelői ára (átlagosan 82 303 Ft/tonna) jócskán felette van.

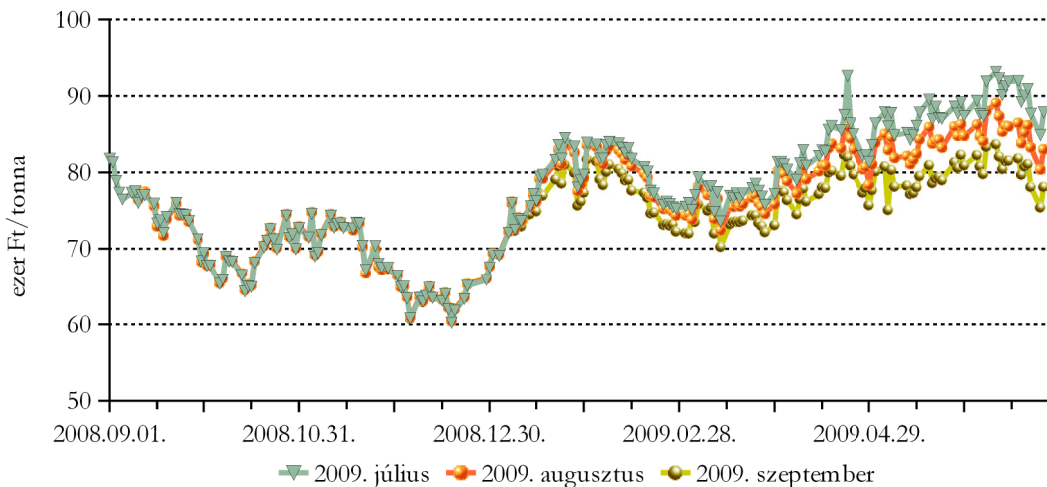
2008-ban 266 500 hektáron vetettek **őszi káposztarepcét**, amely 5%-kal több mint az előző évben. A kora tavaszi időszakban szépen fejlődtek a repceállományok. A két hónapig tartó szárazság (április, május) miatt kevesebb oldalágot hoztak a növények, így romlottak az idei terméskilátások. A repce betakarítása folyamatban van, bár a jelenlegi esőzések hátráltatják a munkálatoikat. Szakemberek szerint az idei várható termés hektáronként 2 tonna körül fog alakulni, ami 25-30%-os csökkenést jelent 2008-hoz viszonyítva.

2009-ben 545 084 hektáron vetettek **napraforgómagot**, 1%-kal kisebb területen, mint 2008-ban. Az aszályos időszak a napraforgó kelésének nem kedvezett, volt ahol május közepéig az állománynak csak fele kelt ki. A júniusi esőzések pozitív hatást gyakoroltak a fejlődésre és az állomány növekedésére. Jelenleg már virágozik a napraforgó, de a rossz kelés miatt helyenként fejletlenebbek a növények. A további esőzések ugyanakkor már növényvédelmi problémákat okozhatnak, ami a termést is negatívan befolyásolhatja. A 2008-as kimagasló országos hozam után (2,7 t/ha) idén kisebb termés várható.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén

1. ábra

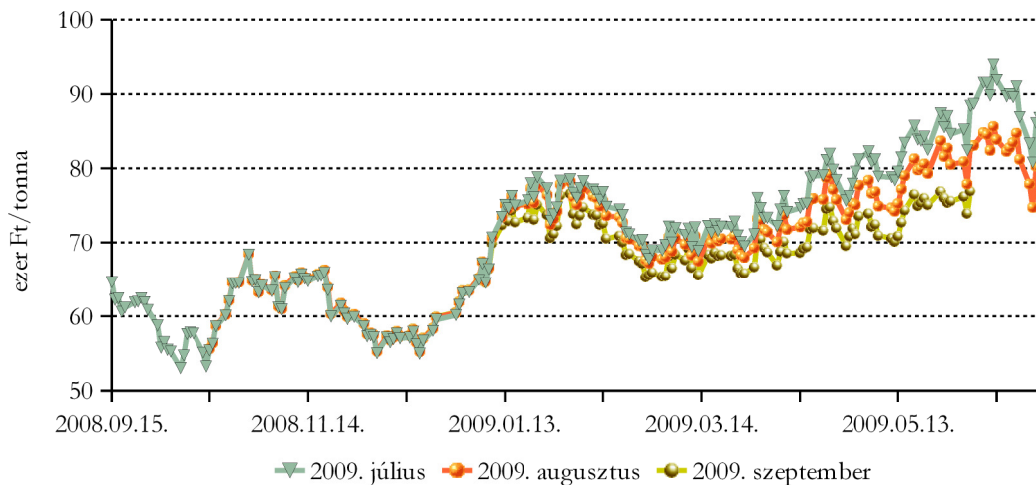
A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

2. ábra

A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

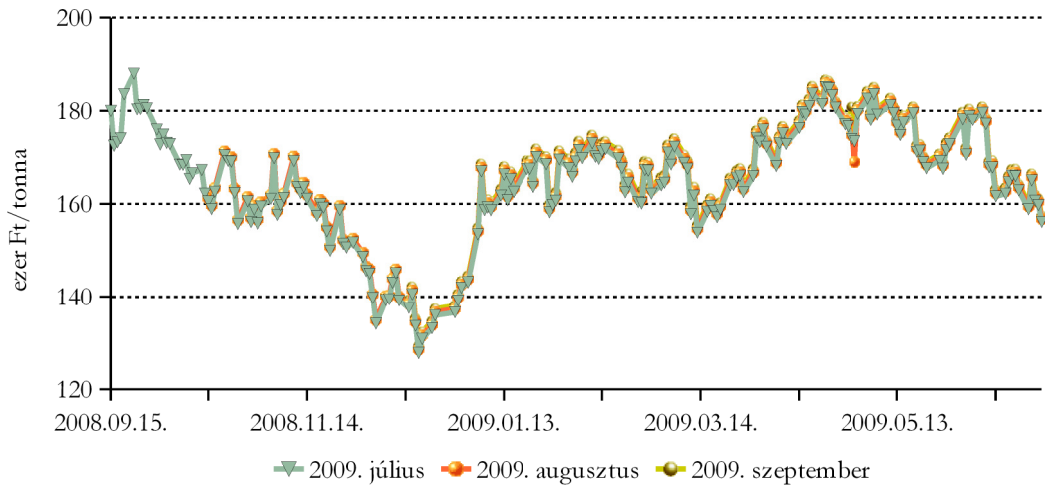

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

3. ábra

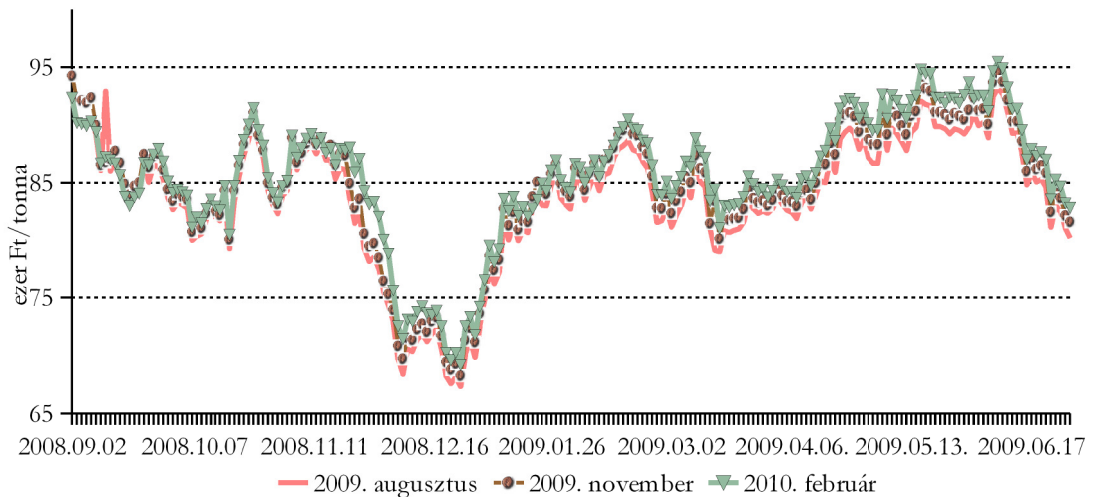
A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra

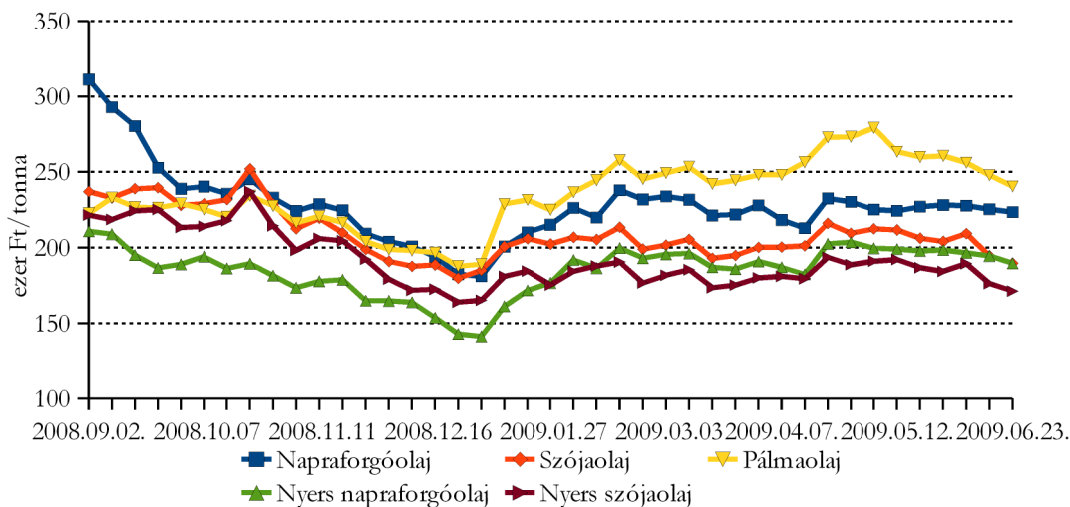
A repce különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF

5. ábra

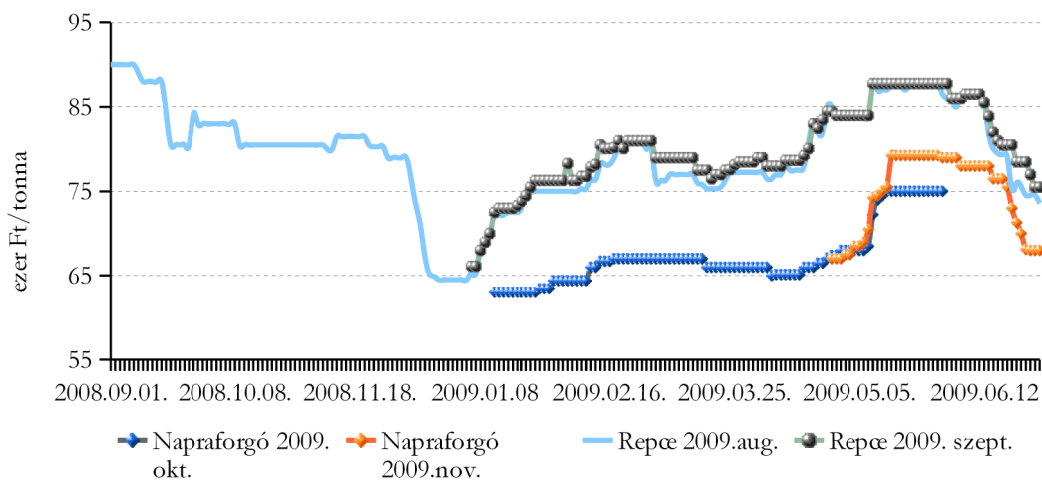
A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

**A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó
értékesítési átlagára**

Megnevezés	Mérték- egység	2008. június	2009. május	2009. június*	2009. június* / 2008. június (%)	2009. június* / 2009. május (%)
Ipari napra- forgómag	tonna	2 411	46 102	12 826	531,9	27,8
	Ft/tonna	111 968	67 588	68 736	61,4	101,7
Repcemag	tonna	35 311	25 184	3 308	-	13,1
	Ft/tonna	104 587	80 897	83 188	-	102,8
Nyers napra- forgóolaj	tonna	718	-	-	-	-
	Ft/tonna	301 668	-	-	-	-
Napraforgó- dara	tonna	11 547	15 617	13 908	120,4	89,1
	Ft/tonna	49 840	28 741	29 655	59,5	103,2
Nyers repceolaj	tonna	9 780	-	-	-	-
	Ft/tonna	237 084	-	-	-	-
Repcedara	tonna	16 690	7 481	4 490	26,9	60,0
	Ft/tonna	39 411	33 669	34 103	86,5	101,3

* Előzetes adatok.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	Hollandia	Francia- ország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyar- ország
		Ártípus				
		Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2009-06-09	193 208	198 730	196 600	-	-
	2009-06-16	-	-	194 578	-	-
	2009-06-23	177 096	197 463	189 705	-	-
Repceolaj	2009-06-09	188 794	198 730	-	-	-
	2009-06-16	-	-	-	-	-
	2009-06-23	180 538	190 411	-	-	-
Szójaolaj	2009-06-09	188 794	188 226	189 503	177 216	-
	2009-06-16	-	-	176 315	164 670	-
	2009-06-23	177 717	183 076	171 369	165 098	-

Forrás: AKI PÁIR, BM, CBOT, AMI

3. táblázat

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

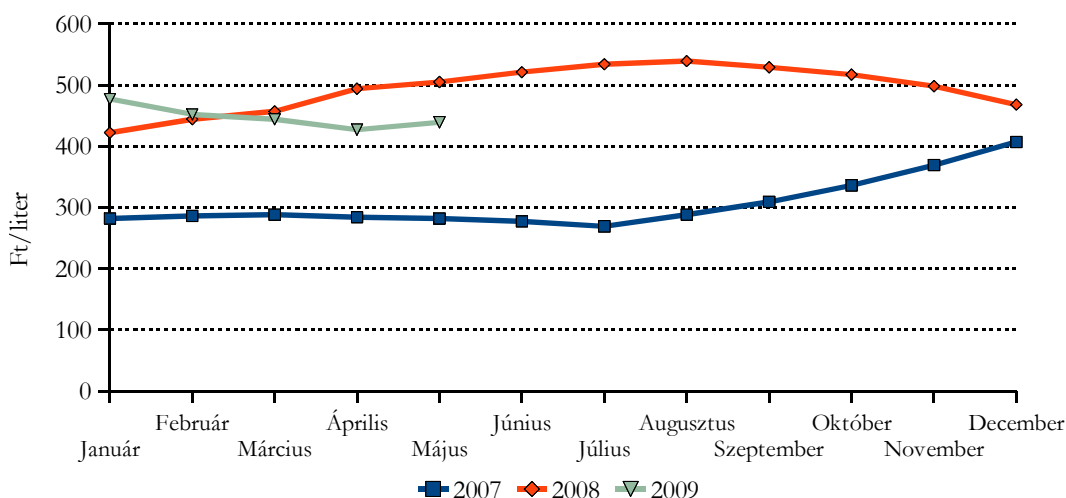
Termék	Időpont	Hollandia	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus				
		Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2009-06-09	86 590	85 667	-	66 007	68 155
	2009-06-16	-	-	-	63 923	68 133
	2009-06-23	-	82 751	-	64 175	69 641
Napraforgódara**	2009-06-09	-	39 278	34 352	43 295	29 965
	2009-06-16	-	-	-	41 445	30 281
	2009-06-23	30 127	36 954	33 851	40 198	29 984
Repcemag	2009-06-09	93 687	90 422	85 386	82 331	83 334
	2009-06-16	-	-	-	77 270	-
	2009-06-23	83 499	85 755	80 356	74 754	-
Repcedara**	2009-06-09	46 844	53 203	47 411	44 714	36 303
	2009-06-16	-	-	-	42 849	-
	2009-06-23	45 416	49 295	45 416	40 198	-

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő. / ** FOB – Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: AKI PÁIR, AMI, BLPW

7. ábra

A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

A bioetanol-gyártás melléktermékei, mint takarmány adalékanyagok

A bioetanol globális kibocsátása 2008-ban 65 620 millió liter volt, 28%-kal több, mint 2007-ben (47 592 millió liter). Az EU 2008-ban 2007-hez képest 36%-kal növelte a bioetanol előállítását (2007. 1 803 millió liter, 2008. 2 816 millió liter).

A 2008/2009-es gazdasági évben a világ teljes gabonatermelésének 7,44%-át, azaz 125,8 millió tonnát használtak fel ipari célra. A bioetanol-gyártás legfontosabb alapanyagai a cukornád, a kukorica, a takarmánybúza és kisebb mennyiségben árpa, köles, rozs. Az USA-ban elsősorban a kukorica, Európában a takarmánybúza jelenti a termelés alapanyagát.

A termelés folyamatos bővülése miatt egyre nagyobb mennyiségben képződnek melléktermékek, melyek a kiindulási terméktől függően a kukorica-, vagy búzatörköly.

Az üzemekben a gabonafélék etanollá történő feldolgozása két különböző gyártási folyamattal történhet: nedves őrlési-, vagy száraz darálási eljárással.

A nedves őrlési eljárást alkalmazó üzemekben kukoricakeményítőt, -szirupot, dextrózt és glükózt is elő lehet állítani. Amennyiben a bioetanol-termelés alapanyaga kukorica, akkor a keletkezett melléktermék fő alkotóeleme a kukoricakeményítő (CGF = Corn Gluten Feed) és a kukoricacsíra.

A száraz darálási eljárással a gyártási folyamat során a gabonát ledarálják és fermentálják. A keletkezett bioetanol mellékterméke besűrített szirup és törköly, amelynek a szárított formája a szárított gabonatorköly (DDGS = dried distiller grain with solution). Ezzel a technológiával minden 100 kg kukoricából 36 liter bioetanol, 32 kg száraztörköly (DDGS) és 32 kg szén-dioxid állítható elő. A szárított gabonatorköly (DDGS) 90%-ban tartalmaz szárazanyagot, tárolható, szállítható. Általában kevés keményítőt tartalmaz, de viszonylag jó energia-, foszfor-, fehérje- és rostanyagforrás.

A vizsgálatok azt igazolják, hogy a bioetanol-termelés melléktermékeként keletkezett gabonatorköly korlátozott mértékben helyettesíti a takarmányozásban a kukoricát vagy a búzát.

Az egyes állatoknál a teljes takarmánymennyiségben eltérő a száraz gabonatorköly javasolt részaránya.

A kukorica-, és a búzatörköly jellemző összetétele

	Kukoricatorköly	Búzatörköly
Szárazanyag	88-90%	90-95%
Nyersfehérje	25-32%	30-35%
Nyerszsír	9-15%	6-7%
Nyersrost	8-12%	10-15%

Forrás: HGCA

A törköly ajánlott részaránya a takarmányozásban

	Ajánlott százalék
Tejelő tehén	20-25%
Hízósertés	20%
Broiler	10%
Tojótúyuk	15%

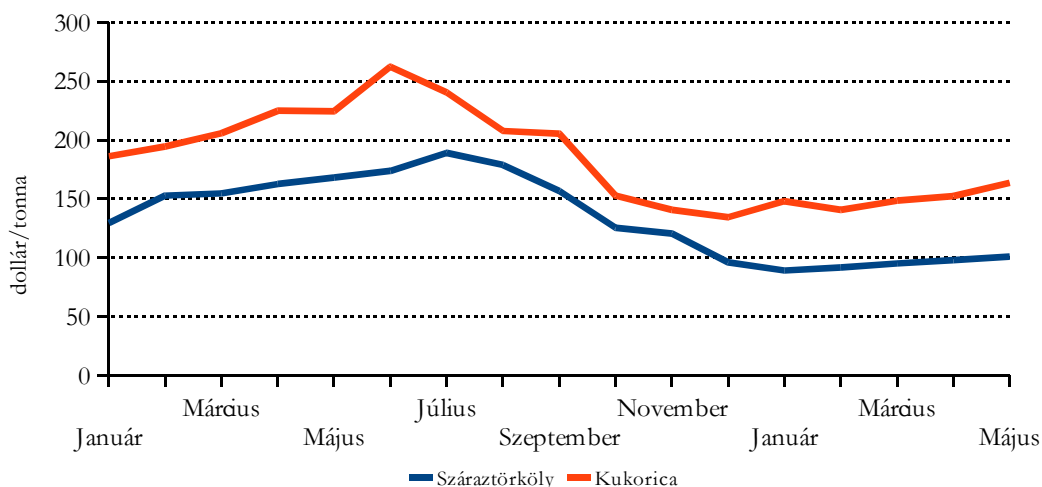
Forrás: HGCA

Megjegyzendő azonban, hogy az üzemek egymástól nagyon eltérő minőségű száraz gabona-törkölyt (DDGS) állítanak elő. A minőség függ az input beltartalmától és a feldolgozási eljárástól. Jelenleg a termék alkalmazhatóságát korlátozza a változó minőség.

A világ legnagyobb biotenol termelője az USA, 2008-ban az országban 34 068 millió liter biotanol állítottak elő. A biotenol-termelés melléktermékeként 2008-ban 28 millió tonna száraz kukoricatörköly (DDGS) képződött. Az USA Gabonaszövetségének szakértői szerint 2010-ben összesen 36 millió tonna száraz kukoricatörköly (DDGS) fog rendelkezésre állni. Az USA-ban a kukoricatörköly 64%-a száraz (DDGS) és 34%-a (WDGS) nedves törkölyként kerül forgalomba.

Az USA száraz kukoricatörköly (DDGS) exportja is folyamatosan nő, 2007-ben 2,3 millió tonnát, míg 2008-ban már 4,5 millió tonnát szállított ki az ország. Az elmúlt évben (2008) a legnagyobb mennyiségű szállítások Mexikóba (1,2 millió tonna) és Kanadába (0,8 millió tonna) történtek. Sok ázsiai ország (Japán, Tajvan, Dél-Korea, Tájföld, Indonézia, Vietnam, Fülöp-szigetek) fontos importőre az USA-ból származó száraz kukoricatörkölynek (DDGS). Az EU 2004-ben és 2005-ben 600 000 tonna törkölyt (DDGS) importált az USA-ból, de a szigorú GMO előírások és a belső termelés növekedése miatt a továbbiakban jelentősen csökkentek az európai országokba irányuló szállítások.

A kukorica és a száraz kukoricatörköly (DDGS) árának alakulása az USA-ban (2008-2009)

Forrás: Economic Research Service, USDA

A száraz kukoricatörköly (DDGS) ára általában együtt mozog a kukorica árával. 2009 áprilisában a kukorica ára az USDA jelentése szerint 140 USA dollár/tonna volt, addig a DDGS ára 120 USA dollár/tonna körül mozgott.

A bioetanol-termelés bővülésével párhuzamosan az EU-ban is folyamatosan nő a rendelkezésre álló melléktermék mennyisége. Európában a bioetanol előállítása elsősorban búzából, és kismennyiségben árpából, rozsból vagy kukoricából történik, ebből következik, hogy melléktermékként elsősorban búzatörköly keletkezik és csak kisebb mennyiségben kukoricatörköly.

A száraz gabonatörköly keresletének és kínálatának alakulása az EU-27-ben

(1 000 tonna)

	2007/2008	2008/2009
Termelés	1 200	1 300
Import	125	0
Kínálat	1 325	1 400
Export	8	8
Fogyasztás	1 317	1 392

Forrás: Toepfer

A törköly tonnánkénti piaci ára (telephelyen) Európában is általában az etanolgyártáshoz felhasznált input tonnánkénti árához igazodik.

A száraz gabonatörköly (DDGS) értékesítésében a bioetanol-üzemek érdekeltek. A terméket takarmánykeverők vásárolják föl, vagy a beszállítókkal állapodnak meg a feldolgozók. Szakértők véleménye szerint regionális piacok kialakulása várható.

Jelenleg az értékesítést nehezíti, hogy nincs egységesítve az egyes gyárak által előállított száraz gabonatörköly (DDGS) minősége. Az alkalmazhatóság érdekében a minőségbiztosítási rendszer kidolgozása a jövőben elkerülhetetlen lesz.

Összességében megállapítható, hogy a jövőben az állati takarmányozásban egyre nagyobb jelentőséggel bírnak a bioetanol-ipar melléktermékei. A bioetanol kibocsátás globális növekedésével a rendelkezésre álló törköly mennyisége folyamatosan nő.

Bibliográfia:

Sarah Nightingale : Ethanol by-products and the feed markets HGCA 2009. június

Toepfer: Der Futtermittelmarkt in der EU 2009. február

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>